

Τεχνητή νοημοσύνη

Πετάμε στα σκουπίδια τις μηχανές που ... σκέφτονται;

Μπορούν οι μηχανές να σκέφτονται; Κι αν σκέφτονται κι ... αισθάνονται, μπορούμε να τις πετάμε στα σκουπίδια, όταν χαλούν; Πού σταματούν τα όρια της επιστήμης και σε ποιο σημείο υπεισέρχεται ο παράγοντας της ηθικής;

Απαντήσεις σ' αυτά κι άλλα ερωτήματα, που σχετίζονται με τη φιλοσοφία και θεωρία της τεχνητής νοημοσύνης, επιχείρησαν να δώσουν επιστήμονες από διάφορες χώρες, που συναντήθηκαν τις προηγούμενες ημέρες στη Θεσσαλονίκη, στο πλαίσιο σχετικού συνεδρίου.

Ο όρος τεχνητή νοημοσύνη (artificial intelligence) αναφέρεται στον κλάδο της επιστήμης υπολογιστών, ο οποίος ασχολείται με τη σχεδίαση και την υλοποίηση υπολογιστικών συστημάτων, που μιμούνται στοιχεία της ανθρώπινης συμπεριφοράς, τα οποία υπονοούν έστω και στοιχειώδη ευφυΐα- π.χ. μάθηση, προσαρμοστικότητα, εξαγωγή συμπερασμάτων, κατανόηση από τα συμφοραζόμενα, επίλυση προβλημάτων κ.λπ.

«Η ηθική ορισμένες φορές μοιάζει ασυνάρτητη, ανακριβής, αδιαφορέτη, αδικαιολόγητη, άσχετη ή αδύνατη να εφαρμοστεί στις μηχανές. Ωστόσο, με εφικτή την πιθανότητα οι υπολογιστές, και ιδιαίτερα τα αυτόνομα ρομπότ, να έχουν συνέπειες μείζονος σημασίας στις ζωές μας, στο μέλλον, η ηθική θεώρηση του όλου ζητήματος θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν κατά την κατασκευή των μηχανών αυτών», σημείωσε στην τοποθέτησή του ο Τζέιμς Μορ (James H. Moor), καθηγητής διανοητικής και ηθικής φιλοσοφίας στο «Dartmouth College» στο Νιου Χάμσαϊρ των ΗΠΑ.

«Συνήθως, το να αισθάνεται κάποιος ή όπως το αποκαλούν οι φιλόσοφοι 'φαινομενική συνείδηση' (phenomenal consciousness) ή 'qualia' θεωρείται ένα από τα πλέον δύσκολα προβλήματα στις έρευνες που αφορούν τη συνείδηση. Φαίνεται να υπάρχει ένα επεξηγηματικό κενό, που μας εμποδίζει να δώσουμε μια επιστημονική προσέγγιση στην έννοια του τι σημαίνει να αισθάνεται κάποιος. Είδα πώς η 'αισθητικο-κινητική' προσέγγιση, με τον επαναπροσδιορισμό της έννοιας του 'αισθάνομαι' ως τρόπο αλληλεπίδρασης με τον κόσμο, μπορεί να ξεπεράσει αυτό το πρόβλημα. Από εκεί και πέρα, γίνεται φανερό πως δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο για τη δημιουργία ενός ρομπότ που αισθάνεται», σημείωσε από την πλευρά του- μεταξύ άλλων- ο Κέβιν Ρήγκαν, διευθυντής του Εργαστηρίου Ψυχολογίας της Συνείδησης του Ινστιτούτου Νευροεπιστημών «Descartes» στο Παρίσι.

«Γενικός στόχος της επιστήμης είναι να φτιάχνει συστήματα που έχουν τη νοημοσύνη ενός ανθρώπου. Είμαστε αρκετά μακριά από αυτό τον στόχο. Οι απόψεις για το πόσο μακριά είμαστε ποικίλλουν. Υπάρχουν και ορισμένοι που πιστεύουν πως υπάρχουν αρκετοί λόγοι, για τους οποίους δεν μπορεί να γίνει αυτό [...] Στον δρόμο γι' αυτόν τον στόχο έχουμε βρει συστήματα που κάνουν πολλά πράγματα- όπως π.χ. το σκάκι, που ο υπολογιστής παίζει καλύτερα από εμάς. Δεν υπάρχει, ωστόσο, υπολογιστής που να παίζει ποδόσφαιρο, παρά μόνο σ' ένα πολύ περιορισμένο περιβάλλον και υπό ειδικές συνθήκες. Μάλιστα, ως προς αυτό το τελευταίο, στόχος του 2050 είναι να υπάρξει μια ομάδα ρομπότ που θα είναι καλύτερη από την καλύτερη ομάδα ανθρώπων», ανέφερε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο διοργανωτής του συνεδρίου, καθηγητής φιλοσοφίας Βίνσεντ Μίλερ, που ασχολείται ιδιαίτερα με τον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης.

Σε ό,τι αφορά τον γενικότερο προβληματισμό που έχει αναπτυχθεί σχετικά με τα όρια επιστήμης και ηθικής, ο οποίος επανήλθε πρόσφατα στο προσκήνιο με τη δημιουργία ενός γενετικά τροποποιημένου όντος, που σχεδιάστηκε για να πωληθεί ως pet (κατοικίδιο) από εταιρεία γενετικής μηχανικής, ξεσηκώνοντας σάλο σε ολόκληρο τον κόσμο, ο κ. Μίλερ μας είπε:

«Ό,τι κάνει ένας άνθρωπος- στο γραφείο, στο εργαστήριο, στο σπίτι του- έχει μια ηθική σημασία. Άρα κι αυτά που σχετίζονται μ' αυτά τα συστήματα έχουν μια ηθική διάσταση (ρομπότ κ.λπ.)- μήπως χειροτερεύει το χαρακτήρα του ανθρώπου, μήπως αποτελούν απειλή; Για παράδειγμα, υπάρχουν συστήματα (ρομποτικά κυρίως) που έχουν φτιαχτεί για στρατιωτικές ανάγκες. Το ένα κομμάτι είναι ποιες οι επιπτώσεις στους ανθρώπους. Το άλλο κομμάτι είναι, αν τα ίδια έχουν ηθική σημασία. Αυτή τη στιγμή, αν δεν μου αρέσει ο υπολογιστής μου, τον πετάω. Αν όμως το σύστημά μου είναι προχωρημένο κι έχει αισθήσεις, ίσως να μην μπορώ να τον πετάξω ή ακόμη και να μην τον αφήνω μόνο, ανάλογα με τις ανάγκες του».

Στο συνέδριο εξετάστηκαν, επίσης, ορισμένα ζητήματα, όπως αν η τεχνητή νοημοσύνη έχει ξεπεραστεί ή πρέπει να αντικατασταθεί ή να συμπληρωθεί από άλλες μεθόδους, όπως νευρωνικά δίκτυα, στατιστικές μεθόδους, υβριδικά νευρο-υπολογιστικά συστήματα, παγκόσμιους αλγόριθμους κ.λπ.

Το συνέδριο «Philosophy and Theory of Artificial Intelligence» διοργανώσε στη Θεσσαλονίκη το American College of Thessaloniki (ACT).